

mehr Sprache.
okay. zusammen leben

Pričaj sa mnom *i slušaj me!*

12 uputa

O tome kako našu djecu možemo
podržavati pri učenju govora

Brošura za roditelje

Deutsch – Bosnisch/Kroatisch/Serbisch

0-5
godina

Ova brošura se objavljuje u okviru programa „više jezika“ („mehr Sprache“). „Rano pospješivanje jezika i višejezičnosti – Izazov za porodice i institucije ranog obrazovanja“ („Frühe Sprachförderung und Mehrsprachigkeit – eine Herausforderung für Familie und Institutionen früher Bildung“). „Više jezika“ („mehr Sprache“) želi doprinijeti stvaranju okoline koja doprinosi jezičkom razvoju djece sa migracionom pozadinom u Vorarlberg-u. Osim toga, „više jezika“ želi senzibilizirati pokrajinu Vorarlberg za rastuću važnost višejezičnosti i za društvena pitanja koja su u vezi s tim.

Koncept i izvedba:

okay. zusammen leben | Projektstelle
für Zuwanderung und Integration
www.okay-line.at

okay. zusammen leben

Nalog:

Vorarlberger Landtag &
Vorarlberger Landesregierung



Dragi roditelji,

želimo Vam sve najbolje povodom rođenja Vašeg djeteta. Prošlo je dugo vrijeme čekanja. Napokon možete uzeti Vaše dijete u naručje. Sigurno ste dobili mnogo čestitki od rođaka, poznanika i iz kruga prijatelja. Pri tom ste se ponekad možda i zapitali kako će Vaše dijete prolaziti kroz život i na koji najbolji način ga kroz isti možete pratiti.

Vi kao roditelji sigurno želite najbolje Vašem djetetu. Često se čovjek osjeća preopterećenim kada se radi o donošenju odluka za dobro djeteta. Mnogi roditelji se tako osjećaju, kao što ste u razgovoru sa drugima sigurno već imali priliku saznati.

Mi Vam s ovom brošurom želimo pomoći u jednoj važnoj stvari koja je za dobro Vašeg djeteta. „Pričaj sa mnom i slušaj me“ želi informisati roditelje kako mogu podržati djecu pri učenju govora u prvim godinama života. Prve godine života su vrlo važno vrijeme za jezički razvoj čovjeka, a Vi kao roditelji možete Vašoj djeci puno pomoći pri govorenju i učenju jezika. Jezik i dobro vladanje jezicima su danas i u budućnosti suodlučujući za život u našoj zajednici i dobar položaj u radnom svijetu.

Poznato nam je da posebno roditelji koji nisu odrasli uz njemački jezik ili njemački ne govore tako dobro, jer su ga učili kao odrasle osobe, mnogo razmišljaju o tome na koji najbolji način svoje dijete mogu potpomagati pri učenju jezika. Takvi roditelji u našoj brošuri mogu naći puno korisnih informacija. Uz praktične savjete brošura pruža informacije o tome kako djeca mogu dobro odrastati uz jedan ili više jezika.

Pomaganje djece pri učenju govora nije nikakva čarolija. To ćete uvidjeti kad pročitate ovu brošuru. Ali potrebna je Vaša pažnja i aktivno saučešće. Pročitajte dakle ovu brošuru više puta. Dopustite da Vas ona prati, tako ćete uvijek nanovo moći otkriti neke stvari koje su korisne za razvoj Vašeg djeteta u prvim godinama života.

*Tim „više jezika“ („mehr Sprache“) Vam želi mnogo radosti
s Vašim djetetom i svako dobro!*

Da li ste znali da ...

već u trudnoći možete pospješiti jezički razvoj Vašeg djeteta?

1. Halo, vi mene ne možete vidjeti, ali ja vas mogu čuti!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Već nakon četvrtog mjeseca trudnoće dijete počinje opažati glasove; pogotovo glas majke. Melodija maternjeg jezika djetetu je usađena već prije rođenja. Muzika i zvuci utiču na dijete još dok je u stomaku.
- U toku prvih nekoliko godina su upravo roditelji najvažniji jezički uzori djetetu.
- Tako da je važno, već u toku trudnoće razmisliti o jeziku, ili možda čak i jezicima, na kojima roditelji sa djetetom namjeravaju govoriti.

Savjeti za svakodnevnicu:
Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Pričajte djetetu već tokom trudnoće o Vašem svijetu.
Pričajte mu o stvarima koje su Vam važne.

Kada se radi o odluci na kojem jeziku (ili na kojim jezicima) sa djetetom želite govoriti kod kuće, obratite pažnju na slijedeća promišljanja:

– Govorite s Vašim djetetom na onom jeziku koji najbolje govorite i kojim najbolje vladate. Na tom jeziku Vi Vašem djetetu možete proslijediti najveće jezičko blago. Na taj način ćete stvoriti dobru bazu za učenje svih drugih jezika koje će Vaše dijete još učiti u životu.

– Govorite li Vi kao roditelji više **različitih jezika**, onda je to dobra početna situacija za Vaše dijete. Onda svaki od roditelja može govoriti sa djetetom onaj jezik koji najbolje zna. Na taj način Vaše dijete dobija dva dobra primjera na dva različita jezika.

– Za koji god **porodični jezik** se odlučite, veoma je važno da Vaše dijete nauči i njemački jezik. Da bi se ono ovdje dobro osjećalo, da bi se moglo sprijateljiti sa drugom djecom i da bi dobilo šansu za solidno obrazovanje, potrebno mu je dobro poznavanje njemačkog jezika. Vaše je dijete u stanju dobro naučiti njemački jezik i onda kada kod kuće svakodnevno s njim govorite na nekom drugom jeziku.

Da li ste znali da ...

Vaše dijete najviše može naučiti kada s njim govorite jezik koji Vama najbolje leži?

2. Mamin jezik je okej! Tatin jezik je okej!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Dobra emocionalna veza je važna podloga za opšti i jezički razvoj djeteta. Dijete je u stanju osjetiti ako se roditelji ne osjećaju sigurno i slobodno na jeziku koji s njim govore.
- Što bolje roditelji govore jezik koji prosljeđuju, to je bolje i za jezički razvoj djeteta.
- Vladanje maternjim jezikom je najbolji fundament za učenje drugih jezika. Svaki jezik sadrži znanje koje mi prosljeđujemo djeci putem govora.

Savjeti za svakodnevnicu:
Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Govorite sa Vašim djetetom onaj jezik ili dijalekt kojim najbolje vladate.

Razgovarajte mnogo s Vašim **djetetom** i dajte mu dovoljno vremena da i samo priča.

Priče, pjesme ili dječje igre iz Vaše domovine govore Vašem djetetu i nešto o Vama i Vašem porijeklu. To je važno jer su djeci potrebni i ti korijeni.

Omogućite Vašem djetetu **pozitivne pristupe** i drugim jezicima. Budite dobar primjer! Ako Vi imate pozitivan stav prema jezicima, učenju drugih jezika, i njegovanju Vašeg i njemačkog jezika, onda će to preći i na Vaše dijete.

Da li ste znali da ...

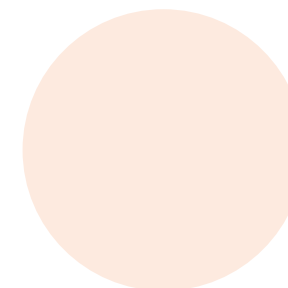
je samopouzdanje najbolja podloga za jezički razvoj Vašeg djeteta?

3. Ja sam drag ovakav kakav jesam!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Djetetu je za razvoj kao i za učenje jezika potrebna pažnja roditelja. Ono mora osjetiti da je voljeno i prihvaćeno da bi moglo razviti samopouzdanje. Ta energija je ključna za njegov razvoj.
- Djetetu je potrebna i sigurnost. Dijete treba da zna zašto roditelji u određenom trenutku nemaju vremena za njega, zašto ga ne mogu saslušati i kad će opet moći dobiti potrebnu pažnju. Ono želi da sazna zašto se nešto mora ili zbog čega nešto nije moguće.

Savjeti za svakodnevnicu:
Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!



Svakodnevnicu pruža mnogo mogućnosti da se sa djetetom komunicira i da mu se omogući učešće u razgovorima. Trebali bi ste s tim početi već od prvog dana života.

Pričajte djetetu šta trenutno s njim radite. Reagirajte na njegove glasove i pokažite mu da se pritom radujete.

Nemojte dijete držati u nedoumici. To mu uzima sigurnost. Držite se onoga što ste obećali.

Saslušajte Vaše dijete, pričajte s njim i hvalite ga! Dopustite djetetu da ispriča ono što je doživjelo. Dopustite mu da ispriča do kraja i ne prekidajte ga.

Da li ste znali da ...

za djecu nije preveliko opterećenje ako odrastaju sa dva ili više jezika?

4. U mojoj glavi mjesto imaju i više od dva jezika!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Djeca mogu bez problema odrastati sa dva ili više jezika – Milioni djece žive u zemljama u kojima se svakodnevno koristi više jezika. To ne smeta razvoju djeteta.
- Naime, djeca koja odrastaju sa više jezika ne razvijaju se drugačije od djece koja odrastaju sa jednim jezikom. Neko dijete počinje ranije govoriti, a neko kasnije. Neko govori mnogo, a neko malo.
- Jezički razvoj djeteta je dinamičan. Ono je stalno u pokretu, uči novo i integrira staro. Miješanje jezika je dio tog razvoja.
- Pozornost i razgovor sa doktorom ili doktoricom, ekspertom ili eksperticom, preporučuje se samo u slučaju ako dijete duže vrijeme ne napreduje ili ako prestane govoriti.
- Odrastaju li djeca sa više od jednog jezika, onda im je potrebna svjesna podrška u svim jezicima. Roditelji mogu na potpuno različite načine doprinijeti da dijete u tome uspije.

Savjeti za svakodnevnicu:
Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Ukoliko odgajate dijete na Vašem maternjem jeziku, na primjer: turskom, bosanskom/hrvatskom/srpskom, kurdskom, ruskom, španskom..., a jezik okoline je njemački.

Onda sami govorite mnogo na Vašem jeziku sa djetetom. Ali isto tako njegujte i kontakte sa porodicama u susjedstvu u kojima se govori njemački. Podržavajte Vaše dijete pri sklapanju prijateljstava sa djecom koja govore njemački. Dopustite da Vaše dijete ide u grupu za igranje (Spielgruppe) ili u vrtić (Kindergarten). To ubrzava njegov razvoj. Što ranije dođe u kontakt sa djecom koja govore njemački jezik, to će brže i lakše biti u stanju naučiti njemački.

Ukoliko roditelji vrlo dobro vladaju sa oba jezika?

Onda dijete ima mogućnost naučiti jedan „mamin jezik“ i jedan „tatin jezik“. Obratite pažnju na jasna jezička pravila. To je naročito važno za malu djecu. Mama govori s njim na „maminom jeziku“, a tata na „tatinom jeziku“. Na taj način dijete može povezati određeni jezik sa određenom osobom. To mu pomaže pri strukturiranju jezika u glavi.

(Primjena jezika se može urediti i po situacijama: U svakodnevnicu se govori jedan jezik, a uz večeru, kada se rade domaći zadaci ili isto tako uz „priču za laku noć“ drugi jezik. Ovaj način se zove „stvaranje jezičkih ostrva“)

Odrasta li Vaše dijete na jednom, dva ili tri različita jezika, važno je slijedeće: Pričajte mnogo s Vašim djetetom, budite dobri i strpljivi slušaoci i hvalite ga!

Da li ste znali da ...

su samo djeca koja dobro čuju u stanju i dobro naučiti govoriti? Da li ste osim toga znali da beba brže reaguje na visoke tonove?

5. Pričaj sa mnom i slušaj me!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Dobar sluh je jedan od preduslova za dobro govorenje. Zdrava beba bi nakon šest mjeseci trebala sve više gugutati, imitirati glasove, inače bi se trebao kontrolirati sluh.
- I bebe sa oštećenim sluhom u prvim mjesecima nakon rođenja puštaju glasove, ali poslije sve više zanimljaju. obraćanje sa malo povišenim tonom povećava pažnju bebe. Na taj način je već veoma rano moguće izmamiti osmijeh na licu bebe.

Savjeti za svakodnevnicu:
Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Posmatrajte Vaše dijete pogotovo nakon šestog mjeseca života. Da li reaguje na zvuke? Okreće li glavu kada ga zovete?

Satovi za igranje, igračke i zvečke su naročito pogodne stvari za buđenje pažnje djeteta.

Pričajte **često** i puno s Vašom bebom, pa ćete moći primjetiti da li dobro čuje.

Imitirajte glasove i **gugutanje Vaše bebe.**
Pričajte već maloj bebi šta trenutno radite s njom.
Djeca svih uzrasta toplo vole pjevanje i rimovane stihove.

Idite na kontrolu pogotovo nakon **upale ušiju** bebe ili malog djeteta: U savjetovalište za roditelje (Elternberatung) u Vašoj opštini ili kod Vašeg doktora ili doktorice.

Da li ste znali da ...

se jezik uči svim čulima? Nije važno samo čuti nego i dodirnuti, vidjeti, saznati, uzeti u ruku, ...

6. Ja ću to uraditi sam!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Čuti, vidjeti, dodirnuti, pokrenuti, shvatiti, osjetiti pokret, doživjeti silu zemljine teže i mnogo toga više, pomažu bebi shvatiti svijet oko sebe. Ona na taj način razvija svoje emocionalne, duševne i socijalne sposobnosti, pa tako i jezik.
- Vaša beba razumije šta znači „glatko“ ili „hrapavo“ kada smije dodirnuti predmete. „Slatko“ ili „kiselo“ uči onda kada smije probati hranu. Ivice i čoškove može ocijeniti kada smije puzati. Na taj način se u njenoj glavi stvaraju misaoni koncepti koji pripadaju riječima.

Savjeti za svakodnevnicu:
Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Uzmite **Vaše dijete često u naručje**
i dajte mu da osjeti dodire kao nešto prijatno.

*Pustite Vašu bebu da dodiruje **predmete**, da ih drži i pušta!
Dajte joj nešto da grize! Dopustite da što više sama sazna!*

Kad malo poraste, dopustite Vašem djetetu da isproba što više radnji: puzati kod kuće, na igralištu (Spielplatz) ili u vrtu, igrati se sa pijeskom i vodom, vikati i pjevati, pomagati kod kuhanja, postavljati sto, prekopavati zemlju u vrtu, saditi biljke. Tako će već rano postati samostalno. To će mu kasnije olakšati školsku svakodnevnicu.

Da li ste znali da ...

postoji veza između kretanja, igre, zdrave ishrane, zdravih zuba bez karijesa i jezičkog razvoja djeteta?

7. Ja mogu više nego što vi mislite!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Djeci su potrebna iskustva u igri i kretanju. Unaprijediti jezik znači – omogućiti djetetu mnogo kretanja. Ono treba skakati, cupkati, hodati, trčati, plesati, ... smjeti. Jezik i kretanje su jedna cjelina.
- Ako pokreti djeteta pri igranju, posebno fina motorika prstiju, postanu vještije, onda će i pokreti usta i jezika biti tačniji.
- Ispravan položaj zuba važan je da bi dijete naučilo pravilno govoriti. Dobro razumljiv izgovor je dio dobrog poznavanja jezika.

Savjeti za svakodnevnicu:
Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Pustite Vaše dijete da **balansira** na niskim zidovima, da jede prstima, da pije na slamčicu, da puše u pahuljice vate (Watte blasen), ... Idite često na igralište (Spielplatz) i u prirodu. Izradite nešto s Vašim djetetom i pustite ga da rukuje makazama. Ako ste Vi prisutni ne može mu se ništa desiti. Ono pri tom uči tačne pokrete i može razvijati svoju maštu.

**Vaše dijete ne bi trebalo piti zašećerena pića.
Znači nemojte ga ni navikavati na to!**

Pripazite na ispravan položaj zuba.
Zbog toga djetetu dajte da koristi cuclu samo do starosti od 3 godine.

Zdrava ishrana
i nešto za „žvakanje“ je važno.

Da li ste znali da ...

svakodnevno zajedničko govorenje i igranje donosi ogroman napredak u razvoju jezika?

8. Hoćeš li se igrati sa mnom?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Što se više s Vašim djetetom bavite, govorite i igrate, utoliko više se u njegovom mozgu mogu razviti strukture i umreženja. Ove strukture i umreženja su odlučujući za jezički razvoj djeteta i kasnije za učenje u školi.
- Redovno slušanje i govorenje jednog ili više jezika pomaže djetetu prepoznati pravila tih jezika. Tako dijete može učiti riječi, otkrivati gramatiku jezika i učiti ispravan način komuniciranja s drugima. Ono u svakom jeziku treba mnogo „hrane“ i trebalo bi imati mnogo mogućnosti za slušanje i govor.

Savjeti za svakodnevnicu:
Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Prilagodite se kod govorenja i **igranja** nivou Vašeg djeteta.
Pričajte direktno s Vašim djetetom – najmanje jednu četvrtinu sata dnevno!

Pričajte s njim također i pri svakodnevnim aktivitetima – npr. kad svlači obuću ili jaknu, navlači rukavice, dobija čaj, ide u krevet, ... Samo uputstva i naredbe su premalo!

Koristite **raznolik jezik**. Tako Vaše dijete može proširiti svoje jezičko blago. (Na primjer, ako koristite različite riječi za isti sadržaj: lijepo, krasno, fino, ...)

Stihovi i pjesme su za djecu svih uzrasta čudnovat izvor za razvoj njihovog jezičkog blaga. Ako se ne možete sjetiti rima i pjesama iz Vaše mladosti upitajte Vaše roditelje ili starije članove porodice ili pročitajte u nekoj knjizi. Ili izmislite sopstvene rime i pjesme.

Da li ste znali da ...

dijete ne treba stalno ispravljati i zahtijevati od njega da ponavlja izrečeno?

9. Samo me pusti da govorim!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Ispravljanje sputava radost pri govorenju. „Ispraviti i ponoviti“ je djelotvornija tehnika.
- Djeca ne pokazuju uvijek šta mogu. Često razumiju već mnogo, ali govore malo. Djeca trebaju vremena kao što sjeme treba vremena da proklija.
- Kada djeca odrastaju uz dva jezika, onda se jedan jezik može razviti bolje, a drugi slabije. To se u toku života može nanovo mijenjati, zavisno od toga šta je upravo važno u jednoj životnoj fazi i sa kojim jezikom su povezani doživljaji. Tako se na primjer kod dvojezične djece može desiti da ne-njemački maternji jezik donekle bude potisnut u pozadinu ako djeca posjećuju vrtić (Kindergarten) u kojem se govori njemački, i ako im prijatelji koji govore njemački postanu važni.

Savjeti za svakodnevnicu:
Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Ako Vaše dijete nešto **izgovori pogrešno**, ponovite riječ ili rečenicu „onako uzgred“ u ispravnoj formi. Nemojte ga prisiljavati na ispravno ponavljanje.

Ostanite mirni ako dijete novu riječ ne koristi odmah.

Imajte strpljenja! *Govorite s djetetom na Vašem jeziku čak i ako Vam ono odgovara na drugom jeziku. Ako dijete odrasta uz dva jezika može se naime desiti da ono jedan od ta dva jezika nekad i na duže vrijeme ne želi aktivno primjenjivati.*

Ako Vam je dijete u jednoj takvoj fazi, onda nemojte vršiti pritisak na njega nego mu stvarajte mogućnosti da oba jezika može koristiti aktivno. **Tako postupate ispravno.**

Da li ste znali da ...

su čitanje i pričanje o istom veoma važni oblici pospješivanja jezika i da oni Vaše dijete dobro pripremaju za školu?

10. Hoćeš li mi danas priču čitati dalje?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Naučna istraživanja pokazuju da čitanje već u prvim godinama života pozitivno djeluje na jezički razvoj djeteta.
- Čitanje i pričanje djetetu obogaćuju njegovo jezičko blago. Oni stvaraju dobru osnovu za čitanje i pisanje jer je pisani jezik drukčiji od govornog jezika i Vaše dijete kroz čitanje spoznaje i uči pisani jezik.
- Djeca koja znaju slušati i prepričavati priče nauče pri tom dosta toga što im kasnije bude od koristi u školi: na primjer znati slušati, koncentrisati se, sjetiti se događaja, novih riječi, novi uzoraka rečenica i puno toga više.

Savjeti za svakodnevnicu:
Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Čitajte Vašem djetetu iz **slikovnica** i zbirki pripovjedaka – svaki dan ponešto; na jeziku, odnosno jezicima koje Vi kod kuće govorite s djetetom.

U mnogobrojnim bibliotekama u Voralrberg-u već možete posuditi slikovnice i zbirke pripovjedaka na različitim jezicima. Raspitajte se u biblioteci u mjestu gdje stanujete da li imaju knjige na Vašem maternjem jeziku.

Djeca vole rituale! Vaše dijete također. Priča za laku noć može postati ritual. Djeca vole iznova slušati istu priču sve dok ne mognu tačno razumjeti i prepričati. Pomozite Vašem djetetu da prepriča priču: na primjer putem motivirajućih pitanja.

Čak i ako ne govorite njemački tako dobro, možda ipak već možete čitati Vašem djetetu iz slikovnica na njemačkom jeziku.

*Djed i baka i drugi **bliski ljudi** također su dobri slušaoci i pripovjedači priča.*

Da li ste znali da ...

djeca najbolje uče u igri i zajedničom radu,
a ne gledajući televiziju ili ispred kompjutera?

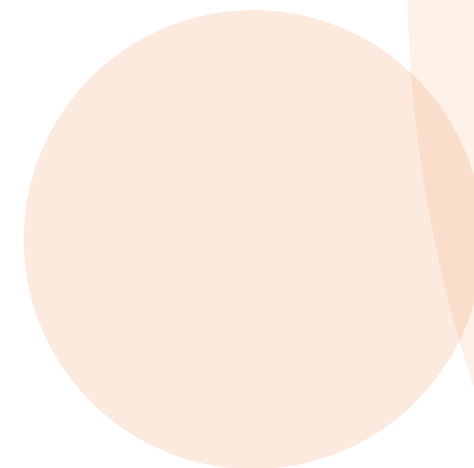
11.

Televizija? Ne hvala! Mnogo je ljepše kad se tata i mama igraju sa mnom...!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Da bi naučila jezik djeca ne moraju samo čuti govorne glasove, već i razumjeti izgovoreno: viđeno shvatiti („opipati“).
- Dijete uči govoriti samo u direktnom kontaktu sa drugim ljudima: s ocem i majkom, sa braćom i sestrama, u velikoj porodici i kasnije s prijateljicama i prijateljima.
- Preporučuju se dobri dječji filmovi koji se gledaju zajedno s roditeljima. Višesatno gledanje televizije ili igranje na kompjuteru su štetni. Tako djeca malo uče.

Savjeti za svakodnevnicu:
Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!



Pustite Vaše dijete da sudjeluje u svakodnevnim dešavanjima.

Dajte mu mogućnost da nove riječi “shvati” rukama.

Pomagati kad se kuha i peče, igrati se s vodom, pijeskom, kamenjem ili plastelinom puno je bolje za razvoj djeteta nego gledanje televizije.

*Kada Vaše dijete gleda televiziju,
onda bi ste Vi trebali izabrati film i o tome šta se dešava u
filmu govoriti sa djetetom. Tako će dijete bolje razumijeti
i dodatno učiti nove riječi.*

U bibliotekama možete *iznajmiti mnogo dobrih igara.*

*To je jeftino i time ćete Vašem djetetu pružiti promjenu
i dati mu nove podsticaje.*

Da li ste znali da ...

djeca mogu jako dobro naučiti njemački ako u ranoj dobi imaju prijateljicu ili prijatelja koji govore ovaj jezik ili se sastaju u grupi za igranje (Spielgruppe) ili idu u vrtić (Kindergarten)?

12. Želim biti i sa drugom djecom!

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

- Dobro poznavanje njemačkog važno je za Vaše dijete: za njegov život u Austriji, za njegovo blagostanje u školi i dobre mogućnosti u radnom svijetu.
- Da bi dobro naučilo njemački, Vašem djetetu su potrebne raznolike mogućnosti da sluša i govori ovaj jezik i dobra motivacija za to. Prijateljice i prijatelji koji dobro govore ovaj jezik su jako dobra motivacija.
- Redovno sastajanje u grupi za igranje (Spielgruppe) ili posjećivanje vrtića (Kindergarten) od treće godine života daju djetetu vremena da do polaska u školu učvrsti njemački jezik i pripremi se za izazove u školi. Čak i ako Vaš porodični jezik nije njemački, Vaše dijete ovaj jezik može vrlo dobro naučiti ako iskoristi date prilike.

Savjeti za svakodnevnicu:
Šta konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Podržite Vaše dijete ako želi posjetiti ili pozvati k sebi prijateljice i prijatelje. Jezike koji su im važni u svakodnevnicu djeca obično uče jako brzo.

Prijavite Vaše dijete već od dvije i pol ili tri godine u dječju grupu za igranje (Kinderspielgruppe) ili u vrtić (Kindergarten). U ovoj dobi djeca su često dovoljno zrela za to i raduju se novim prijateljicama i prijateljima kao i igrama i aktivitetima sa drugom djecom.

Moguće je još ranije posjećivanje neke od institucija za brigu o djeci ako se iz poslovnih razloga ili pedagoških premissljanja na to odlučite.

Ako kod kuće sa djetetom ne govorite njemački nego neki drugi jezik, Vi ga kroz igru ipak možete pripremiti na njemački kao novi jezik koji će dijete upoznati u grupi za igranje (Spielgruppe) ili u vrtiću (Kindergarten). Govorite s njim o tome, učinite ga radoznanim, naučite ga osnovnim pojmovima koji mu mogu biti korisni u njegovom novom okruženju.

Dajte djetetu do znanja da je to predivno ako zna govoriti više jezika.

Šta Vam još važno želimo reći ...

- Jezici u koje ne investiramo se zaborave. Da ga ne bi zaboravili, mi jezik moramo njegovati i koristiti.
- Kada Vaše dijete pođe u vrtić (Kindergarten), a onda kasnije i u školu, njemački će mu biti vrlo važan jezik. Za to su mu potrebni Vaša pomoć i podrška. Ali ne zaboravite njegovati i jezik na kojem je dijete odraslo, maternji ili porodični jezik.
- U školi je nastava na maternjem jeziku dobra mogućnost za dalji razvoj prvog jezika. Raspitajte se o tome i prijavite Vaše dijete.
- Čitajte i Vi novine i/ili knjige i razgovarajte s Vašim djetetom o novim temama! Tako Vi i Vaše dijete dalje razvijate Vaše jezike.
- Motivirajte Vaše dijete da puno čita – na njemačkom i na drugim jezicima.
- Maternji jezici migranata i migrantica u Vorarlberg-u: turski, bosanski/hrvatski/srpski, španski, talijanski, ruski i mnogi drugi, sve više su traženi u privredi. Ako Vaše dijete pored njemačkog i engleskog zna i jedan od ovih jezika, to će mu pružiti dobre šanse u radnom svijetu.
- Jezik je blago – svaki jezik. Njegova vrijednost raste što bolje je razvijen i njegovan. Dobro vladanje jezicima danas odlučuje o poziciji čovjeka u radnom svijetu i društvu.

Institucije i ponude za savjetovanje i podršku roditelja u Vorarlberg-u

Connexia-savjetovanje roditelja (Elternberatung)

Savjetnici i savjetnice iz Connexia daju savjete roditeljima u svim pitanjima oko njege, ishrane i razvoja Vaših beba i male djece do četiri godine.

Roditelji ovdje mogu dobiti savjet i po pitanju jezičkog razvoja. Ova ponuda se nudi besplatno na preko 100 mjesta u pokrajini. U koje vrijeme Vi u Vašem prebivalištu možete potražiti savjet, saznat ćete u Vašem Opštinskom uredu, odnosno Gradskoj vijećnici (Gemeindeamt bzw.Rathaus), ili u centrali Connexia u Bregenz-u. Za savjetovanje u toku radnog vremena se ne morate prijavljivati.

Connexia-Zentrale Bregenz

Tel. 05574-48787-0 (od 9 do 12 sati) | www.connexia.at

Family Point: Informativni servis pokrajinske vlade Vorarlberg

Ako tražite skrbništvo za Vaše dijete, onda Vam pomaže Family Point. Tamo ćete dobiti informacije o skrbništvu male djece (Kleinkinderbetreuung) u Vorarlberg-u, grupama za igranje (Spielgruppen) i vrtićima (Kindergärten). Family Point Vas još informira o pomoći za porodice kao što su trošak za brigu o djeci (Kinderbetreuungs-geld) ili dodatak za porodicu (Familienzuschuss).

Family Point der Vorarlberger Landesregierung

Tel. ++43-5574-511-24100 | www.vorarlberg.at/familypoint

Priredbe za roditelje u Vorarlbergu

U Vorarlberg-u postoji bogata ponuda predavanja, seminara i razgovornih sastanaka za roditelje oko pitanja odgoja i praćenja djece. Uбудuće će jače biti zastupljena i pitanja jezičkog razvoja i višejezičnog odrastanja djece. Informacije o tome možete dobiti na internetportalu www.pfiffikus.at → «Zielgruppen» → «Eltern».

Opštinski ured/Gradska vijećnica (Gemeindeamt/Rathaus)

Informacije u vezi s brigom o djetetu, grupama za igranje i vrtićima (Kinderbetreuung, Spielgruppen und Kindergärten) u Vašem prebivalištu dobit ćete i u Opštinskom uredu ili Gradskoj vijećnici.

Biblioteke i ludoteke

Biblioteke i ludoteke za iznajmljivanje knjiga i igrica naći ćete u mnogim mjestima u Vorarlberg-u. Pitajte u Vašoj biblioteci da li imaju i dječje knjige na Vašem maternjem ili porodičnom jeziku. Sve više biblioteka u Vorarlbergu u ponudi imaju knjige na više jezika.

Adrese i radno vrijeme biblioteka i ludoteka u Vorarlberg-u naći ćete na internet stranici Saveza biblioteka Vorarlberg (Bibliotheksverband Vorarlberg):
www.bvv.bvoe.at

Impresum

Izdavač okay. zusammen leben | Projektstelle für Zuwanderung und Integration
(Verein Aktion Mitarbeit)

Sadržajne osnove Elisabeth Allgäuer-Hackl, Gerlinde Sammer, Elizabet Hintner

Tekst Elisabeth Allgäuer-Hackl, Lidwina Boso

Redakcija Eva Grabherr

Produkcija Eva Häfele

Prijevod Amir Nuhić, Elmar Hasović

Grafik Stecher id – identity design, Götzis

Štampa Bucher Druck, Hohenems

© okay. zusammen leben | Projektstelle für Zuwanderung und Integration
(Verein Aktion Mitarbeit)
Dornbirn, 2017

Ova brošura izlazi u okviru programa „više jezika“ („mehr Sprache“).
Rano pospešivanje jezika i višejezičnosti – Izazov za porodice i institucije ranog obrazovanja (Frühe Sprachförderung und Mehrsprachigkeit – eine Herausforderung für Familie und Institutionen früher Bildung). Informacije o programu kao i o pokretačicama i autoricama ove brošure, pogledati www.okay-line.at / Modul „Aktuelles“.

Narudžba okay. zusammen leben | Projektstelle für Zuwanderung und Integration

E-mail: office@okay-line.at | Tel. ++43-5572-398102 | Fax ++43-5572-398102-4

Download www.okay-line.at / Modul „Aktuelles“